

Eettinen ja asiakaslähtöinen vaikutusten arviointi – mikä haastaa hanketyössä

5.11.2024 Soila: Lastensuojelun kehittämistä
arvioimassa / Eriikka Levälahti / Jatkos

**Euroopan unionin
osarahoittama**

**KESKI-
SUOMEN
HYVINVOINTI-
ALUE**

jamk | Jyväskylän
ammattikorkeakoulu

Oma kokemus vaikuttavuudesta

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Perhepotretti

Vaikutukset ja
vaikuttavuus

Yhdenvertaisuus

Asiakaslähtöisyys

Eettisyys

Osallisuus

Talous ja
politiikka

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Vaikutukset ja vaikuttavuus

- Vaikutusten vai vaikuttavuuden mittaamista?
- Intervention vaikuttavuus / hyötysuhde, taloudellisuus, laatu, yksilön kokema muutos elämäntilanteessa, asiakaskokemus, tyytyväisyys?
- Lähtökohtana tulisi olla se, että tulokset ovat asiakkaan näkökulmasta arvostettavia.
- Tilivelvollisuus paitsi asiakkaille, myös organisaatioille, päätöksentekijöille ja veronmaksajille.
- Sosiaalityön vaikuttavuus syntyy ainutkertaisuuden ja yleistettävyyden rajapinnalla ja sen arvioiminen on vaikeaa.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Eri tahoilla on erilaiset odotukset ja käsitykset vaikutuksista ja vaikuttavuudesta

- Nuoret
- Vanhemmat
- Ammattilaiset
- Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -toimijat
- Työelämä
- Päättäjät: raha – kustannusten hillitseminen, vaikuttavaan palveluun tähtääminen, säästöt

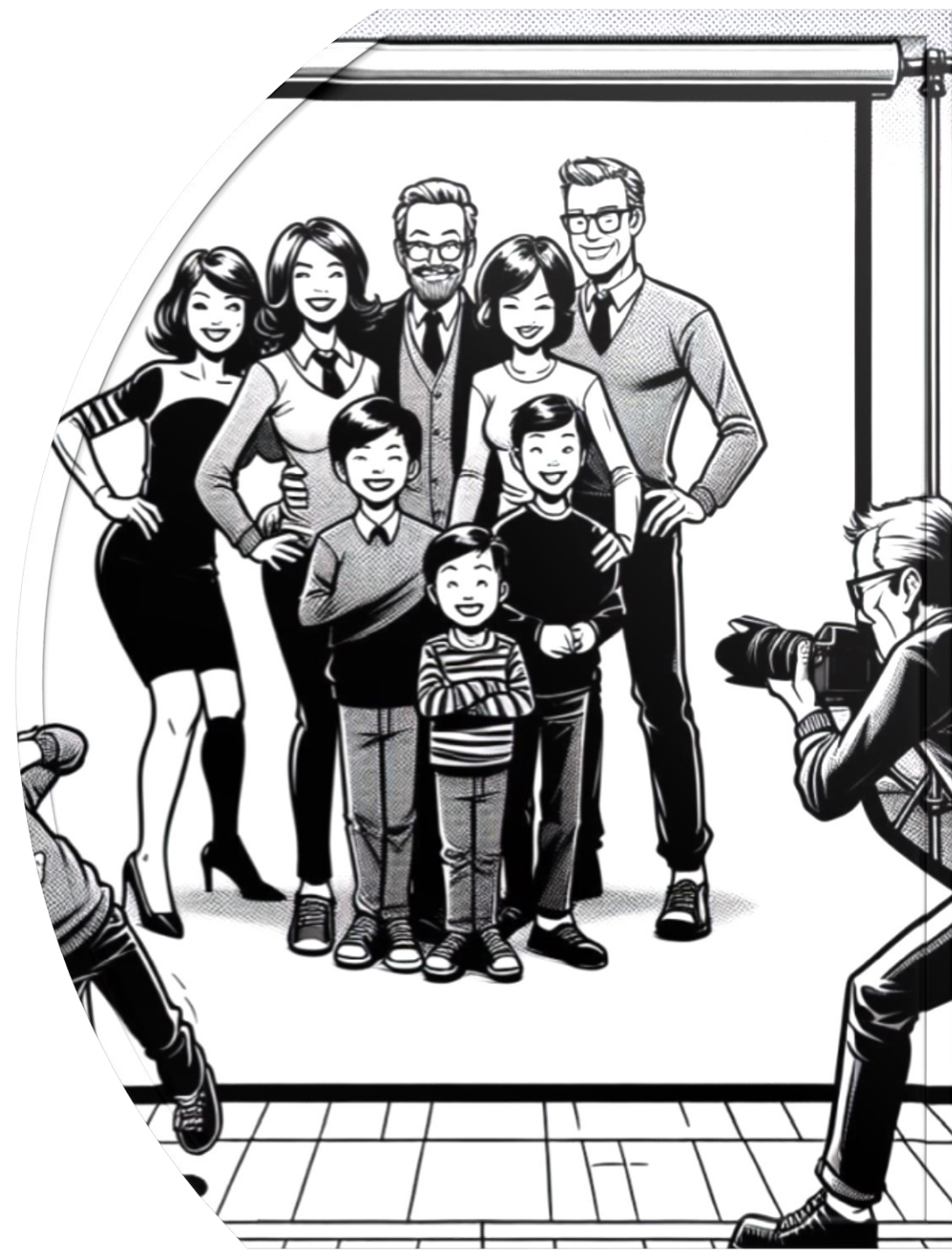
**Euroopan unionin
osarahoittama**

Aika

Kvartaalit, budjettikaudet ja hallituskaudet

Vs.

Traumat, suhdeperustaisuus ja
ylisukupolvisuus

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Mittarit mittaavat

Toimintakykyä

Vointia, erilaisten sairauksien haittoja

Käsittelyaikoja ja palveluun pääsyä

Asiakkuuksien määriä ja kestoja

Kustannuksia

- Kuvaavatko nämä asiakkaan näkökulmasta vaikuttavuutta? Ovatko asiakas- vai järjestelmälähtöisiä?
- Mitataanko aktiivisuutta – mistä ihmisen arvo muodostuu
- Varmasti mukana tulee myös vaikutuksia ja vaikuttavuutta
- Onko katse hyvinvointivaltion kehittämisessä vai alasajossa

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Onko ihminen muuttunut?

- Perustarpeet; lauma, ruoka, lämpö
- Tilalle tullut näennäinen tehokkuus; ml. erilaiset päällekkäiset arvioinnit, omien poteroiden suojele
- Lastensuojelun ylisukupolviset ilmiöt tarvitsevat aikaa ja suhdeperustaista työtettä, kiinnipitoa ja välittämistä.
- On esimerkiksi havaittu, että asiakkaan tavoitteiden saavuttaminen edellyttää työntekijän kykyä herättää asiakkaan motivaatio – vuorovaikutussuhteella on väliä. (Kts. esim. Forrester ym. 2019)

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Mittaaminen Jatkoksessä

- Suhteessa tavoitteisiin
- Osallistumisilmoitukset
- Julkisen palvelun laatu
- ZekkiPro
- FIT
- Kokemustoimijoiden haastattelut
- Indikaattorit jälkihuoltoneuvolassa
- Osallistujien palautteet yhteiskehittämisessä

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Mitä ~~tilataan~~ mitataan, sitä saadaan...

- Huomaanko kyseenalaistaa?
- Huoli kestävyydestä on todellinen.
- Miten laadullista tietoa mitataan – laadullinen tieto mittaritiedon rinnalle.
- Mitataanko kuntoutumista vai ammatillista kuntoutumista, osallisuutta vai osallistumista, hyvinvointia vai sijoittumista työelämään ja tuottavaksi kansalaiseksi?
- Toimintakykymittarit ohjaamisen välineinä ja kustannusten suitsijoina – tukeeko asiakkaan hyvinvointia vai toimiiko tehokkuuden välineenä?
- Toimiiko mittarit harjaannuttamisen välineenä ”normalisointiin”?
- Mitataanko palvelujärjestelmän toimivuutta, läpimenoaikoja?
- Hallitsemista – niin asiakkaan kuin työntekijän, usein ylhäältä annettua.
- Tiedolla johtaminen – muistetaan kriittisyys, ei vain talouden mittarit

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Mitä ehkä pitäisi mitata?

- Osallisuuden kokemusta, esim. osallisuusindikaattori / THL
- Toimijuutta, esim. onko minulla valtaa vaikuttaa omaan elämään, ns. suostutteluvaltaa
- Oman näköinen elämä, mahdollisuus valintoihin ja osallisuuteen.
- Suhteita ja suhdeperustaisuutta
- Kapuloiden määrää rattaissa? Nuorten äänen esiin nostaminen, jatkuvuus palveluissa ja osallisuuden rakenteissa
- Merkityksellisyyden kokemuksen mittaamisen vaikeus

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Millä voidaan Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen – hankkeissa kilvoitella?

Mistä jaetaan papukaijamerkit itselle ja
muille?

- Pidemmistä palveluista?
- Tehokkuuden ignooraamisesta?
- Jatkumoista sijaishuollosta itsenäiseen
asumiseen?

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Helppoa kauraa? Onko sitä?

- Kaikki on poliittista
- Voidaanko arvioinnin ja mittaamisen avulla luoda lisää toiveikkuutta: valta jakautuu jatkuvasti uudelleen – vallan jakoa voidaan muuttaa.
- Hiljaisille ääni (Isola 2024)
- Yhteinen tietoisuus mahdollistaa rakenteiden muuttamisen

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Lähteet

Forrester, D., Westlake, D., Killian, M., Antonopolou, V., McCann, M., Thurnham, A., Thomas, R., Waits, C., Whittaker, C. & Hutchison, D. 2019. What Is the Relationship between Worker Skills and Outcomes for Families in Child and Family Social Work? *British Journal of Social Work* (2019) 49, 2148-2167.

Isola, A-M. 2024. Intergenerational Social Exclusion, Silences, and the Transformation of Agency: An Oral History Approach. *Social Inclusion*. Volume 12. Article 7781.

**Euroopan unionin
osarahoittama**